

СПОРТИВНА ДІЯЛЬНІСТЬ ХРИСТИЯНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ПОЛЬЩІ

Антон ЛИТВИНЕЦЬ

Львівський державний університет фізичної культури

Анотація. У роботі розглядається християнський спортивний рух Польщі. Висвітлюють християнські спортивні організації Республіки Польща та специфіку їхньої діяльності. Виокремлено низку спортивних змагань, що проводяться організаціями та популярні види спорту в їх межах.

Ключові слова: християнський спортивний рух, змагання, організації, олімпіади.

Постановка проблеми. Сьогодні досвід розвитку християнських спортивних організацій Польщі можна вважати показовим. Проте, виникнення і розвиток християнських спортивних організацій у Польщі стали можливими лише в кінці ХХ століття після демократичних змін та поширення ідей плюралізму. Стрімкий розвиток спорту християн в країні спричинив зростання чисельності християнських спортивних організацій та їх розповсюдження [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростання чисельності спортивних організацій християн зумовлює наукове зацікавлення проблемою розвитку християнського спорту. Наявні роботи вітчизняних авторів торкаються розв'язання проблем співвідношення душі і тіла у християнстві, змісту та форм спортивної діяльності християнських організацій, співпраці церкви та спортивних організацій тощо (Б.А Лісцін, 1985; В.Н. Платонов, 2002; П.В. Зайдовий, 2005, 2006 та ін.). Можна стверджувати, що загальні тенденції розвитку спорту християн вже частково висвітлені у працях названих дослідників. В той же час розвиток спорту християн в окремих країнах світу, специфіка та особливості його розвитку розглянуті ще недостатньо.

Аналіз розвитку спорту християн у Польщі, а саме роботи християнських спортивних організацій на її території дасть можливість ознайомитись з досвідом їхньої діяльності із подальшим його використання для розвитку та популяризації спорту у межах християнських організацій в Україні.

Об'єкт дослідження: християнський спортивний рух.

Предмет дослідження: діяльність християнських спортивних організацій в Республіці Польщі.

Мета дослідження: визначити організаційну структуру християнських спортивних організацій Польщі та їх діяльність.

Методи дослідження. Дослідження має теоретико-аналітичний характер. Джерельною базою дослідження були фонди наукових бібліотек України та матеріали зі всесвітньої інформаційної мережі INTERNET. Окрім аналізу літератури використано також методи теоретичної інтерпретації: аналіз і синтез, абстрагування, індукція і дедукція, порівняльний аналіз.

Результати досліджень та їх обговорення. Християнський спортивний рух у Польщі є одним з найбільш масових в світі, про що свідчить значна чисельність християнських спортивних організацій та їх кількісний склад. Найбільш відомими спортивними організаціями країни є: "Асоціація молодих християн" (1990); "Католицька спортивна асоціація" (16.06.1992); "Салезіянська спортивна організація" (29.06.1992); "Асоціація Парафіада" св. Й. Каланціуша (1993); "Православна спортивна організація" (1994); "Об'єднання Євангельської Молоді" (кін. 80-х рр. ХХ ст.), "Лютеранська спортивна організація" (20.03.1996) та інші [1, 4, 7].

Християнські спортивні організації Польщі мають розгалужену структуру, яка є спільною для всіх організацій. Структурною і функціональною одиницею існування християнсько

го спортивного руху є парафіяльний спортивний клуб. Парафіяльний спортивний клуб – це приватна християнська організація, що об'єднує різні групи людей з метою участі у спортивних змаганнях. Такі клуби створені при церквах більшості польських парафій. Це дає можливість з точки зору християнської церкви розвивати у молоді три фундаментальні принципи існування людської особи: дух, розум і тіло. Для прикладу “Католицька спортивна асоціація” в країні нараховує 151 парафіяльний спортивний клуб з юридичною особою (клуби, що реєструються, як самостійні одиниці і мають право на фінансування з державного бюджету) та близько 150 без юридичної особи [6].

Християнські спортивні організації Польщі мають єдину мету діяльності – фізичне виховання дітей, молоді і дорослих через спорт і туризм. Зокрема, це участь в міжнародному обміні молоді; участь у християнських загальнодержавних і міжнародних спортивних заходах; підготовка членів організацій до участі в змаганнях різного рівня: від виступів у чемпіонатах парафій і до Олімпійських змагань в різних спортивних і рекреаційних дисциплінах для повносправних і неповносправних осіб [7].

Християнські спортивні організації Польщі мають суттєвий вплив на розвиток як масового, так і олімпійського спортивного руху в країні, про що свідчить ряд факторів:

- а. значна чисельність учасників;
- б. співпраця зі спортивними та іншими організаціями;
- в. проведення масштабних спортивних змагань.

1. Масовість відображається у значній кількості молоді, дорослих, а також людей з обмеженими можливостями, які приймають участь у різноманітних спортивних заходів впродовж року. “Католицька спортивна асоціація” щороку залучає до занять спортом понад 250 тисяч молоді Республіки Польщі, що становить близько 1 % населення країни [5]. А загальна чисельність християнського спортивного руху в Польщі сягає значно більших масштабів.

2. Християнські спортивні організації мають тісну співпрацю з різними суспільними інституціями (рис. 1).

Спортивні та інші організації Польщі надають християнським спортивним організаціям фінансову, матеріальну та іншу допомогу в організації та проведенні своєї діяльності. Низка організаційних заходів, таких, як Міжнародна Парафіада дітей та молоді вимагають значного фінансування і допомоги багатьох соціальних інститутів, організацій та окремих осіб, в тому числі волонтерів [4]. Напрямок такої співпраці є надзвичайно ефективним, адже на теренах Польщі проводиться значна кількість змагань різного рівня.

3. Численні спортивні змагання у Польщі проводяться на місцевому, регіональному, загальнодержавному та міжнародному рівнях. Усі християнські спортивні організації приділяють значну увагу проведенню таких змагань. Найбільшої уваги заслуговують змагання, що проводяться “Асоціацією Парафіада”, “Католицькою спортивною асоціацією”, “Салезіянською спортивною організацією” та “Лютеранською спортивною організацією”.

Найбільшими спортивними змаганнями “Асоціації Парафіада” є Парафіада дітей та молоді, яка також є етапом світової першості Католицької спортивної федерації фізичного виховання і спорту. Змагання вперше були проведені у 1989 році. Девіз організації – “Від Парафіади до Олімпіади”. У 2008 році відбулась вже XX Міжнародна Парафіада, але крім того кожна єпархія організовує місцеві Парафіади, які проводяться, як з одного (спеціалізовані), так і з багатьох (комплексні) видів спорту. Система проведення парафіад включає змагання на місцевому, регіональному, національному та міжнародному рівні. Парафіада організовується в таких вікових категоріях:

- А/ Категорія Р (вік 11-13 років);
- В/ Категорія G (вік 14-16 років);
- С/ Категорія L (вік 17-19 років);
- D/ Категорія N – інваліди (усі до 21 року) [3].

Найпопулярнішими видами спорту є: футбол, волейбол, гандбол, баскетбол, боулінг, шахи, настільний теніс, плавання, легка атлетика, веслування, бокс, бадмінтон, великий теніс, велоспорт, гімнастика та інші [5].

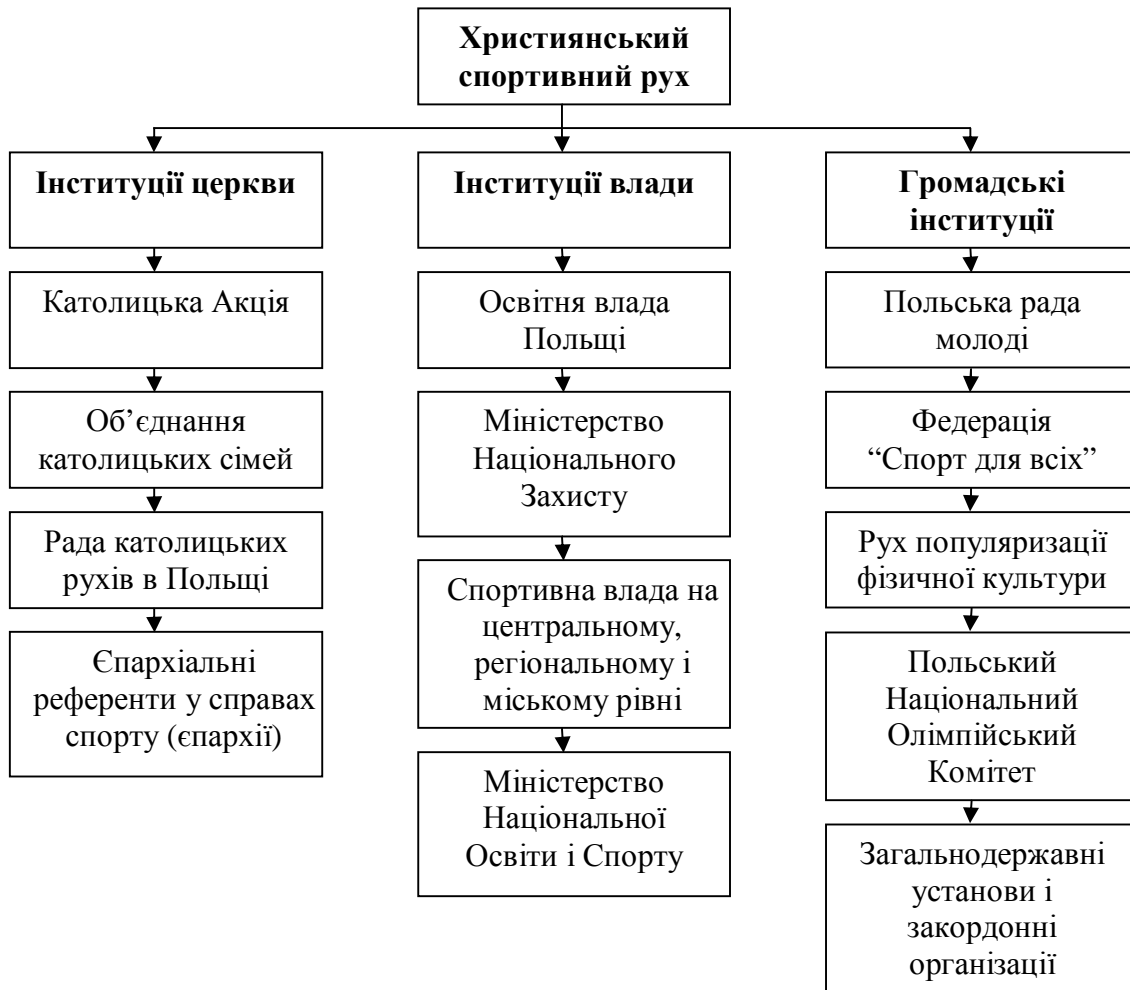

Рис. 1. Співпраця християнських спортивних організацій Польщі з різними суспільними інституціями.

“Салезіянська спортивна організація” Польщі активно впроваджує заняття спортом з молоддю. При парафіях створюються спортивні клуби з різних видів спорту. Найбільшими змаганнями в межах країни є футбольний турнір – “Кубок Дона Боско” [5]. Крім того країна представляє свою делегацію на Салезіянському чемпіонаті світу (PGSI). Слід зазначити, що сьогодні в Італії проводиться традиційний щорічний міжнародний футбольний турнір “Кубок Кароля Войтили” в якому беруть участь команди вищої ліги різних країн Європи і в тому числі варшавська “Полонія” [2].

Євангельські молодіжні олімпіади почали свою історію в кінці вісімдесятих років у Варшаві, де було створено “Об’єднання Євангельської Молоді Польщі” (ОЕМП). Діячі цього (неформального тоді) об’єднання ініціювали в Цхиліцах під Варшавою першу літню Євангельську молодіжну олімпіаду (27-28.05.1989). При активній підтримці керівників Євангельсько-аугсбурської церкви в Республіці Польщі було проведено наступні літні Олімпіади, які проводились щороку.

З 1994 року було започатковано проведення зимових євангельських олімпіад. У 2000 році змагання в останнє були проведені разом, після чого ігри розмежували літні в непарні роки, а зимові в парні. Це означає, що кожного року проводиться лише одна євангельська олімпіада, а не дві як було до цього.

У 1996 році в Євангельських молодіжних олімпіадах введено вікові категорії, а також фахову спортивну документацію. Через участь делегацій євангельських парафій з Голландії,

Німеччини, Чехії, Угорщини і Словаччини літні олімпіади від 1996 року отримали визнання міжнародних, а згодом такий же статус отримали зимові євангельські олімпіади. Крім вище перерахованих країн сьогодні у змаганнях беруть участь команди з Кенії, Швеції, Норвегії, Румунії, Фінляндії та України. В цьому ж році 13 січня було створено Лютеранську спортивну організацію, яка стала головним організатором Євангельських молодіжних олімпіад.

В іграх XV олімпіади вперше взяли участь люди з особливими потребами, чисельність яких склала 500 осіб. Євангельські олімпіади були проведені з 16 видів спорту та 98 видів змагань. Кількість видів спорту та видів змагань кожної олімпіади змінюють. Перш ніж включити той чи інший вид спорту в програму змагань на попередній олімпіаді його представляють як показовий, а вже потім приймають рішення про включення даного виду спорту.

З 1993 року замість грамот спортсменів почали нагороджувати медалями (золоті, срібні, бронзові) та кубками. Заліковий підрахунок очок відбувається за стандартною схемою (табл. 1.).

Таблиця 1.

**Підрахунок очок
при проведенні лютеранських олімпійських ігор**

№ п/п	Індивідуальні дисципліни		Командні дисципліни	
	Місце	Очки	Місце	Очки
1.	1.	7	1.	21
2.	2.	5	2.	15
3.	3.	4	3.	12
4.	4.	3	4.	9
5.	5.	2	від 5 до 8	3
6.	6.	1		

Після загального підрахунку очок, що здійснюється за допомогою вище наведеної таблиці, команди нагороджуються перехідним кубком за найбільшу кількість набраних очок та золотих медалей. У випадку трьохразової перемоги поспіль в Євангельських молодіжних олімпіадах, кубок залишається команді назавжди.

У випадку викриття неправдивості в заяві учасника змагання або в підтвердженні пастиря (п. 7 статуту) накладаються санкції, а саме, вибуття із складу учасників та нарахування на дану команду 21 штрафне очко.

Невихід учасника чи команди на змагання (п. 13 статуту) може сприяти нарахуванню штрафних пунктів: 1 очко за кожен особу в індивідуальних дисциплінах та 7 штрафних пунктів в командних дисциплінах.

Лютеранські олімпійські ігри проводяться на зразок сучасних Олімпійських Ігор. Змагання проходять протягом 5 днів. В перший день відбувається реєстрація учасників, обов'язкове вручення ідентифікаційних атрибутів учасників змагань, поселення в олімпійському селищі, вечірній інструктаж капітанів делегацій, культурна програма: розважальна, релігійна та рекреаційна. Для уболівальників та гостей змагань доступні відвідування релігійного центру, рекреаційного басейну тощо.

У другий день відбуваються змагання з командних видів спорту, а ввечері цього ж дня відкриття ігор на спортивному комплексі. Церемонія відкриття починається з музики оркестру під час якого вноситься герб міста, що приймає змагання, далі таблички делегацій, державний гімн, рапорт про організаційну готовність до відкриття змагань, внесення прапорів країн учасників, внесення і запалювання олімпійського вогню, виголошування олімпійського гасла, присяга учасників змагань (проводять кращі спортсмени попередньої олімпіади), присяга суддів (проводить головний суддя), загальна молитва, благословення, привітальні виступи різноманітних колективів (танцювальних, вокальних, гімнастичних тощо).

Після завершення змагань проводиться церемонія закриття, яка відбувається в церкві. При вході вносять три прапори: Польщі, Олімпійський і церковний. Далі правиться служба, сповідь, благословення та відзначають кращі команди змагань.

Для участі у цих спортивних подіях потрібно пройти кваліфікаційні змагання, оскільки кількість делегацій, парафій, країн та учасників зростає щороку. У змаганнях беруть участь спортсмени різного віку, люди з особливими потребами, а також священики [7].

Висновки

1. Сьогодні в Польщі існує розгалужена структура християнського спортивного руху, яка нараховує близько десятка організацій: “Лютеранська спортивна організація”, “Католицьке спортивне об’єднання”, “Асоціація Парафіада” тощо.
2. Структурною і функціональною одиницею існування християнського спортивного руху в Польщі є парафіяльний спортивний клуб.
3. Співпраця християнських спортивних організацій Польщі здійснюється в трьох напрямках: інституції влади, інституції церкви та громадські організації.
4. Християнські спортивні організації проводять значну кількість спортивних змагань місцевого, регіонального, загальнодержавного та міжнародного значення. Найбільш масштабними є Лютеранські євангельські олімпіади, які збирають понад 2 тис. молоді з 10 країн світу та Міжнародна Парафіада дітей та молоді.

Список літератури

1. *Литвинець А. І.* Християнський спортивний рух в системі міжнародного спорту // Молода спортивна наука України: зб. наукових праць в галузі фізичної культури та спорту. – Л., 2008. – Вип. 12. – т. 4. – С. 117 – 121.
2. Відбірковий турнір «Кубок Кароля Войтили» [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.nezabarom.com.ua/news/?cat=25&id=40085>
3. Организация Парафиада им. Св. Иосифа Каланцьюша [електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.parafiada.pl/dzial.php?id=157>
4. *Smoleń A., Pawlak Z.*: Sport jako instrument edukacyjny w rzeczywistości wielokulturowej. [електронний ресурс]. / A. Smoleń, Z. Pawlak/ *Edukacja w społeczeństwie "ryzyka". Bezpieczeństwo jako wartość.* Gwoździcka-Piotrowska M., Zduniak A. (red. nauk.). Poznań: Wydawnictwo Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa, 431-438. режим доступу: <http://konferencja.21.edu.pl/publikacje/4/2/431.pdf>
5. Krajowej Federacji Sportu dla Wszystkich [електронний ресурс]. – режим доступу: www.federacja.com.pl/site/czlonkowie.htm
6. Katolickie Stowarzyszenie Sportowe RP [електронний ресурс]. – режим доступу: www.kssrp.pl/
7. Luterańska Organizacja Sportowa w Rzeczpospolitej Polskiej [електронний ресурс]. – режим доступу: www.los-w-rp.com

СПОРТИВНАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ ХРИСТИАНСКИХ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ ПОЛЬШИ

Антон ЛИТВИНЕЦ

Львовский государственный университет физической культуры

Аннотация. В работе рассматривается христианское спортивное движения Польши. Освещают христианские спортивные организации Республики Польша и специфику их деятельности. Перечислен ряд спортивных соревнований, которые проводятся организациями и популярные виды спорта в их пределах.

Ключевые слова: христианское спортивное движение, соревнование, организации, олимпиады.

**SPORTING ACTIVITY
OF POLISH CHRISTIAN SPORTING ORGANIZATIONS OF POLAND**

Anton LYTVYNEC

Lviv State University of Physical Culture

Abstract. The article is devoted to the Polish Christian sporting motion. Christian sporting organizations of Poland and specificity of their activity are cleared up. The row of sporting competitions which are conducted by organizations and popular kinds of sport are distinguished.

Key words: Christian sporting movement, competition, organizations, Olympiad.